

TIESAS SPRIEDUMS (astotā palāta)

2010. gada 2. decembrī*

Apvienotās lietas C-422/09, C-425/09 un C-426/09

par lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam, ko *Symvoulio tis Epikrateias* (Grieķija) iesniedza ar lēmumiem, kas pieņemti 2009. gada 12. maijā un kas Tiesā reģistrēti 2009. gada 28. oktobrī, tiesvedībās

Vassiliki Stylianou Vandorou (C-422/09),

Vassilios Alexandrou Giankoulis (C-425/09),

Ioannis Georgiou Askoxilakis (C-426/09)

pret

Ypourgos Ethnikis Paideias kai Thriskevmaton.

* Tiesvedības valoda — grieķu.

TIESA (astotā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs K. Šimans [*K. Schiemann*] (referents), tiesneši L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*] un K. Toadere [*C. Toader*],

ģenerālvokāts P. Mengoci [*P. Mengozzi*],
sekretārs K. Malaceks [*K. Malacek*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2010. gada 23. septembra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— Grieķijas valdības vārdā — E. Skandalu [*E. Skandalou*], pārstāve,

— Eiropas Komisijas vārdā — G. Zavs [*G. Zavvos*] un H. Stēvlbeks [*H. Støvlbæk*],
pārstāvji,

ņemot vērā pēc ģenerālvokāta uzklaušīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerālvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- ¹ Lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt 1. panta e) punktu un 4. panta 1. punkta b) apakšpunktu Padomes 1988. gada 21. decembra Direktīvā 89/48/EEK par vispārēju sistēmu tādu augstākās izglītības diplomu atzīšanai, ko piešķir par vismaz trīs gadu profesionālo izglītību (OV 1989, L 19, 16. lpp.), kurā grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 14. maija Direktīvu 2001/19/EK (OV L 206, 1. lpp.; turpmāk tekstā — “Direktīva 89/48”).
- ² Šie lūgumi ir iesniegti saistībā ar tiesvedību starp V.S. Vandoru [V. S. *Vandorou*], V.A. Gankuli [V. A. *Giankoulis*] un J.G. Askoksilaki [I. G. *Askoxilakis*], no vienas puses, un *Ypourgos Ethnikis Paideias kai Thriskevmaton* (valsts izglītības un reliģisko lietu ministrs), no otras puses, par atsevišķiem *Symvoulio Anagnorisis Epangelmatikis Isotimias Titlon Tritovathmias Ekpaidefsis* (Augstākās izglītības iestāžu izsniegto diplomu līdzvērtīguma atzīšanas padome, turpmāk tekstā — “*Saeitte*”) pieņemtajiem lēmumiem. Ar šiem lēmumiem *Saeitte* prasītāju pamata lietā tiesības strādāt Grieķijā to attiecīgajā profesijā, kuru tie bija tiesīgi veikt citās dalībvalstīs, bija pakārtojusi kompensējošu pasākumu veikšanai, proti, kvalifikācijas atbilstības pārbaudes nokārtošanai vai adaptācijas laikposma pabeigšanai.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesiskais regulējums

- 3 Atbilstoši Direktīvas 89/48 preambulas trešajam un ceturtajam apsvērumam ar šo direktīvu ir paredzēts ieviest vispārēju sistēmu diplomu atzišanai, lai atvieglotu Eiropas Savienības valstu pilsoņu iespēju strādāt visās profesijās, kurās uzņemošajā dalībvalstī ir nepieciešama pēcvidusskolas izglītība, ar noteikumu, ka tiem ir tāds diploms, kas ļauj darboties attiecīgajā profesijā un kas ir izsniegts par vismaz trīs gadu studiju programmu citā dalībvalstī.

- 4 Direktīvas 89/48 1. pantā ir noteikts:

“Šajā direktīvā izmanto šādas definīcijas:

- a) diploms: jebkāds diploms, sertifikāts vai cits kvalifikāciju apliecinošs dokuments, vai jebkāds šādu diplomu, sertifikātu vai citu apliecinājumu komplekts:

— ko ir piešķirusi kompetenta iestāde dalībvalstī, kura ir nozīmēta saskaņā ar valsts normatīvajiem vai administratīvajiem aktiem,

- kas apliecina, ka tā īpašnieks ir sekmīgi pabeidzis vismaz trīs gadu vai līdzvērtīga ilguma nepilna laika pēcvidusskolas programmu universitātē vai augstskolā, vai kādā citā līdzīga līmeņa mācību iestādē un, ja vajadzīgs, ka tas ir sekmīgi pabeidzis profesionālās mācības, kas ir nepieciešamas papildus pēcvidusskolas programmai, un

- kas apliecina, ka tā īpašniekam ir vajadzīgā profesionālā kvalifikācija, lai uzņemtos vai veiktu reglamentētu kvalificētu darbu attiecīgajā dalībvalstī,

ar noteikumu, ka izglītība, ko apliecina diploms, sertifikāts vai cits kvalifikāciju apliecinošs dokuments, ir iegūta galvenokārt Kopienā, vai arī tā īpašniekam ir triju gadu tās dalībvalsts, kas ir atzinusi trešās valsts diplomu, sertifikātu vai citu kvalifikāciju apliecinošu dokumentu, sertificēta profesionālā pieredze.

[..]

[..]

- c) reglamentēts kvalificēts darbs: reglamentēta profesionāla darbība vai darbību loks, ko dalībvalstī veic šajā profesijā;

d) reglamentēta profesionāla darbība: profesionāla darbība tiktāl, cik šādas darbības sākšanai vai veikšanai, vai kādam tās veikšanas veidam dalībvalstī nosacījums tieši vai netieši saskaņā ar normatīvo un administratīvo aktu noteikumiem ir diploma esamība. Šādas darbības ir reglamentētas profesionālas darbības veidi:

- darbība ar profesionālu nosaukumu tiktāl, ciktāl saskaņā ar normatīvo un administratīvo aktu noteikumiem šādu nosaukumu drīkst izmantot tikai diploma īpašnieki,

- profesionāla darbība saistībā ar veselības aizsardzību tiktāl, ciktāl saskaņā ar valsts sociālā nodrošinājuma sistēmu atalgojums un/vai kompensācija par šādu darbību ir atkarīgi no diploma esamības.

[..]

e) profesionālā pieredze: attiecīgā kvalificētā darba faktiskā un likumīga veikšana kādā dalībvalstī;

f) adaptācijas laikposms: reglamentēta kvalificēta darba veikšana attiecīgajā [uzņemošajā] dalībvalstī atbilstīgās profesijas kvalificēta pārstāvja uzraudzībā, šādu praksi var papildināt turpmākas mācības. Šis uzraudzītās prakses laikposms ir pakļauts novērtējumam. [..]

- g) kvalifikācijas atbilstības pārbaude: pārbaude, ko attiecina tikai uz kandidāta profesionālajām zināšanām un ko veic kompetentas iestādes attiecīgajā [uzņemošajā] dalībvalstī nolūkā novērtēt kandidāta spēju veikt reglamentētu kvalificētu darbu šajā dalībvalstī.

Lai atļautu šīs pārbaudes veikšanu, kompetentās iestādes sastāda to disciplīnu sarakstu, uz kurām, pamatojoties uz dalībvalstī prasītās izglītības salīdzinājumu ar kandidāta iegūto izglītību, neattiecas kandidāta diploms vai cits kvalifikāciju apliecinošs dokuments.

Kvalifikācijas atbilstības pārbaudē jāņem vērā tas, ka kandidāts ir kvalificēts profesionālis izcelsmes dalībvalstī vai dalībvalstī, no kuras tas ir ieradies. Tā attiecas uz izvēlētajām sarakstā esošajām disciplīnām, kurās zināšanas ir būtisks priekšnoteikums, lai varētu veikt atbilstīgo kvalificēto darbu attiecīgajā [uzņemošajā] dalībvalstī. Pārbaudīt var arī zināšanas par profesionālajiem noteikumiem, kas attiecīgajā [uzņemošajā] dalībvalstī attiecas uz konkrētajām darbībām. Sīki izstrādātu kvalifikācijas atbilstības pārbaudes piemērošanas kārtību nosaka attiecīgās valsts kompetentās iestādes, pienācīgi ievērojot Kopienas tiesību normas.

[..]”

- 5) Saskaņā ar Direktīvas 89/48 2. panta pirmo daļu šī direktīva attiecas uz jebkuru dalībvalsts pilsoni, kurš vēlas veikt reglamentētu kvalificētu darbu attiecīgajā dalībvalstī kā pašnodarbināta persona vai darbinieks.

6 Direktīvas 89/48 3. panta pirmās daļas a) punktā ir paredzēts:

“Ja attiecīgajā [uzņemošajā] dalībvalstī, lai sāktu vai veiktu reglamentētu kvalificētu darbu, ir vajadzīgs diploms, kompetentā iestāde nedrīkst, pamatojoties uz nepietiekamu kvalifikāciju, atteikt dalībvalsts pilsonim atļauju sākt vai veikt attiecīgo kvalificēto darbu ar tādiem pašiem nosacījumiem, kādi attiecas uz tās pilsoņiem:

a) ja kandidātam ir tāds diploms, kas tiek prasīts citā dalībvalstī, lai uzņemtos vai veiktu attiecīgo kvalificēto darbu tās teritorijā, un ja šāds diploms ir ticis piešķirts dalībvalstī; [..].”

7 Saskaņā ar Direktīvas 89/48 4. panta noteikumiem:

“1. Neatkarīgi no 3. panta attiecīgā dalībvalsts var arī pieprasīt, lai kandidāts:

a) sniegtu profesionālās pieredzes apliecinājumu, ja tā pieteikumā minētais izglītības laiks, kā noteikts 3. panta a) un b) apakšpunktā, ir vismaz vienu gadu īsāks nekā attiecīgajā dalībvalstī prasītais laiks. [..]

[..]

b) pabeigtu adaptācijas laikposmu, kas nepārsniedz trīs gadus, vai veiktu kvalifikācijas atbilstības pārbaudi:

- ja izglītības, ko tas saņēmis, kā noteikts 3. panta a) un b) apakšpunktā, saturs ievērojami atšķiras no attiecīgās dalībvalsts pieprasītā, vai

[..]

Ja uzņēmēja [uzņemošā] dalībvalsts plāno prasīt pieteikuma iesniedzējam pabeigt adaptācijas laikposmu vai kārtot profesionālās kvalifikācijas pārbaudi, tai vispirms ir jāpārbauda, vai zināšanas, ko pieteikuma iesniedzējs ir ieguvis savas profesionālās pieredzes gaitā, ir tādas, kas pilnībā vai daļēji kompensē būtisko atšķirību, kura minēta pirmajā daļā.

Ja attiecīgā [uzņemošā] dalībvalsts izmanto šo iespēju, tai ir jādod kandidātam tiesības izvēlēties starp adaptācijas laikposmu un kvalifikācijas atbilstības pārbaudi. Atkāpjoties no šā principa, profesijām, kuru praksē ir nepieciešamas precīzas attiecīgās valsts tiesību aktu zināšanas un attiecībā uz kuriem [kurām] konsultāciju un/vai palīdzības sniegšana saistībā ar valsts tiesību aktiem ir būtisks un pastāvīgs profesionālās darbības aspekts, dalībvalsts drīkst noteikt vai nu adaptācijas laikposmu, vai arī profesionalitātes pārbaudi. [..]

2. Attiecīgā [Uzņemošā] dalībvalsts tomēr nedrīkst kopā piemērot 1. punkta a) un b) apakšpunkta noteikumus.”

Valsts tiesiskais regulējums

Valsts tiesībās veiktie Direktīvas 89/48 transponēšanas pasākumi

- 8 Direktīva 89/48 Grieķijas tiesību sistēmā ir transponēta ar Prezidenta 2000. gada 23. jūnija Dekrētu 165/2000 (*FEK A' 149/28.06.2000*), kurā grozījumi izdarīti ar Prezidenta 2001. gada 22. oktobra Dekrētu 373/2001 (*FEK A' 251*) un Prezidenta 2002. gada 23. decembra Dekrētu 385/2002 (*FEK A' 334*, turpmāk tekstā — “Dekrēts 165/2000”).
- 9 Tādējādi Dekrēta 165/2000 2. panta 5. un 7. punktā, 3. pantā, 4. panta 1. punkta a) apakšpunktā un 5. pantā ir attiecīgi pārņemti iepriekš minētie Direktīvas 89/48 1. panta e) un g) punkts, 2. panta pirmā daļa, 3. panta pirmās daļas a) punkts un 4. pants.
- 10 Turklāt Dekrēta 165/2000 10. pantā ir paredzēta *Saeitte* izveidošana, kas ir koleģiāla Izglītības un reliģisko lietu ministrijas ietvaros pastāvoša institūcija, kurai saskaņā ar šī paša dekrēta 11. pantu ir piešķirta kompetence lemt par Direktīvas 89/48 piemērošanas jomā ietilpstošo augstākās izglītības iestāžu izsniegto diplomu atzīšanas pieteikumiem.

Inženiera mehāniķa un telekomunikāciju inženiera profesijas

- 11 Inženiera mehāniķa un telekomunikāciju inženiera profesijas Grieķijā ir reglamentētas profesijas, kuru veikšana ir atļauta vienīgi *Techniko Epimelitirio tis Elladas* (Grieķijas Tehniskā palāta, turpmāk tekstā — “*TEE*”) reģistrētajiem biedriem.

- 12 Prezidenta 1926. gada 27. novembra un 14. decembra dekrēta par *TEE* izveidi reglamentējošo tiesību normu kodificēšanu (*FEK A' 430*), kurā grozījumi izdarīti ar 1991. gada 30. novembra Likumu 1486/1984 (*FEK A' 161*) un Prezidenta 1991. gada 12. decembra Dekrētu 512/1991 (*FEK A' 190*, turpmāk tekstā — “*TEE* dekrēts”), 2. panta 1. punktā ir paredzēts, ka kā *TEE* biedri obligāti ir jāreģistrē dalībvalstu pilsoņi, “kuri ir saņēmuši diplomus no Atēnu Valsts politehniskās universitātes, valsts politehniskajām mācību iestādēm vai līdzvērtīgām mācību iestādēm ārvalstīs pēc tam, kad tie ir saņēmuši atļauju strādāt profesijā”.
- 13 Speciālisti tiek iedalīti deviņās šī dekrēta 2. panta 5. punktā uzskaitītajās specialitātēs, starp kurām ir arī inženiera mehāniķa specialitāte, bet nav telekomunikāciju inženiera specialitātes.
- 14 Saskaņā ar *TEE* dekrēta 2. panta 6. punktu šī dekrēta 2. panta 5. punktā neuzskaitītās specialitātes tiek klasificētas vistuvāk esošajā specialitātē. Neraugoties uz to, *TEE* biedram, kurš ir ticis reģistrēts šādā veidā, ir ar attiecīgo specialitāti vai arī vienīgi ar to specializāciju, kas ir minēta tam izsniegtajā atļaujā strādāt attiecīgajā profesijā, saistītās profesionālās tiesības, kā paredzēts spēkā esošajos tiesību aktos.
- 15 *TEE* dekrēta 4. panta 3. punktā arī ir paredzēts, ka *TEE* riko eksāmenus, izsniedz atļaujas strādāt inženiera profesijā atbilstoši spēkā esošajiem noteikumiem un pārvalda inženieru reģistrus.
- 16 Šajā ziņā 1981. gada 30. un 31. decembra Likuma 1225/1981 (*FEK B' 713*) 1. un 4. pantā ir paredzēta *TEE* kompetence izsniegt atļauju strādāt savā profesijā Grieķijā būvinženieriem, kuri ieguvuši augstāko izglītību Grieķijā, kā arī līdzvērtīgās augstākās

izglītības iestādēs ārvalstīs. Saskaņā ar šī likuma 1. panta 3. punktu tas pats attiecas arī uz inženieriem, kuri augstāko izglītību ieguvuši tādās ārvalstu augstākās izglītības iestādēs, kas piedāvā apgūt specialitātes, kuras atšķiras no to inženieru specialitātes, kas izglītību ieguvuši valsts augstākajās mācību iestādēs.

- 17 Pamatojoties uz Likumu 1225/1981, valsts būvdarbu lietu ministra un valsts izglītības un reliģisko lietu ministra 1984. gada 14. septembrī un 1984. gada 5. oktobrī pieņemtajā starpministriju Lēmumā ED 5/4/339 tika noteikta kārtība, kādā *TEE* izsniedz atļauju strādāt inženiera profesijā.

Pamata lietas un prejudiciālie jautājumi

Lieta C-422/09 (Vandorou)

- 18 Pēc maģistra programmas pabeigšanas un pārbaudījumu nokārtošanas *London Guildhall University* (Londonas Gildholas universitāte) (Apvienotā Karaliste) laika posmā no 1994. gada septembra līdz 1997. gada februārim, V.S. Vandoru saņēma “Master of Business Administration” diplomu. Studiju laikā viņa strādāja Apvienotajā Karalistē, proti, sabiedrībā *Elf Oil Ltd* (turpmāk tekstā — “*Elf Oil*”).
- 19 1997. gada 15. augustā V.S. Vandoru reģistrējās *Association of Chartered Certified Accountants* (Apvienotās Karalistes Zvērināto sertificēto grāmatvežu asociācija, turpmāk tekstā — “*ACCA*”). Pēc pārbaudījumu nokārtošanas un nepieciešamās un

apstiprinātās profesionālās pieredzes iegūšanas grāmatvedības/revīzijas nozarē viņa 2000. gada 17. aprīlī oficiāli kļuva par šīs profesionālās apvienības biedri, un viņai tika piešķirts profesionālais tituls — “Chartered Certified Accountant” (zvērināts sertificēts grāmatvedis). Laika posmā starp abiem šiem iepriekš minētajiem datumiem V.S. Vandoru strādāja Grieķijā audita akciju sabiedrībā *Pricewaterhouse Coopers* (turpmāk tekstā — “*Pricewaterhouse Coopers*”).

- 20 2002. gada 10. aprīlī V.S. Vandoru iesniedza pieteikumu *Saeitte*, lūdzot atzīt viņas tiesības strādāt Grieķijā grāmatveža/revidenta profesijā.
- 21 V. S. Vandoru iesniedza sertifikātus, kuri apliecina viņas tiesības strādāt “Chartered Certified Accountant” profesijā Apvienotajā Karalistē un kuros ir aprakstītas tās darbības jomas, ko šī profesija aptver. Viņa arī norādīja uz savu profesionālo pieredzi, kas iegūta *Elf Oil* un *Pricewaterhouse Coopers*, un iesniedza attiecīgas šo sabiedrību izsniegtas izziņas.
- 22 Ar 2004. gada 23. marta Atzinumu Nr. 80 (turpmāk tekstā — “pirmais apstrīdētais atzinums”) *Saeitte* vispirms konstatēja, ka grāmatveža profesija gan Grieķijā, gan Apvienotajā Karalistē ir reģlamentēta profesija un ka V.S. Vandoru, kurai ir Apvienotās Karalistes profesionālās apvienības ACCA izsniegts “Chartered Certified Accountant” diploms, ir uzskatāma par grāmatveža diploma turētāju saskaņā ar Direktīvu 89/48 un Dekrētu 165/2000. Vēlāk *Saeitte* atzina, ka uz V.S. Vandoru ir jāattiecinā kompensējošie pasākumi, “ņemot vērā būtiskās atšķirības viņas apgūtajā studiju programmā salīdzinājumā ar Grieķijā apgūstamo grāmatveža studiju programmu”. Līdz ar to tā nolēma sasaukt no trīs locekļiem sastāvošu komisiju, lai precizētu iepriekš minēto pasākumu, kas piemērojami prasītājam, saturu.

- 23 Pamatojoties uz šīs no trīs locekļiem sastāvošās komisijas lēmumu, *Saeitte* ar 2004. gada 25. oktobra Atzinumu Nr. 89 (turpmāk tekstā — “otrais apstrīdētais atzinums”) kompensējošo pasākumu ietvaros noteica V.S. Vandoru pienākumu, lai varētu tikt atzītas viņas tiesības strādāt grāmatveža/revidenta profesijā Grieķijā, nokārtot kvalifikācijas atbilstības pārbaudi valsts tiesībās, un it īpaši sabiedrību tiesībās, komercietībās, darba tiesībās un nodokļu tiesībās, jo grāmatveža/revidenta profesijas veikšanai ir nepieciešama precīza valsts tiesību normu pārzināšana. Pamatojoties uz Dekrēta 165/2000 5. pantu, ar kuru paredzēts transponēt Direktīvas 89/48 4. panta 1. punkta b) apakšpunkta trešo daļu, *Saeitte* arī precizēja, ka V.S. Vandoru nevar izvēlēties starp kvalifikācijas atbilstības pārbaudes kārtošānu un adaptācijas laikposma pabeigšanu, jo grāmatveža/revidenta profesija ir tāda profesija, “kuras veikšanā ir nepieciešamas precīzas attiecīgās valsts tiesību aktu zināšanas un attiecībā uz kuru konsultāciju un/vai palīdzības sniegšana saistībā ar valsts tiesību aktiem ir būtisks un pastāvīgs profesionālās darbības aspekts”.
- 24 Visbeidzot *Saeitte* uzskatīja, ka V.S. Vandoru profesionālā pieredze, kas bija iegūta Grieķijā, strādājot *Pricewaterhouse Coopers*, nevar tikt ņemta vērā. Šajā gadījumā nesot izpildīti Dekrēta 165/2000 2. panta 5. punktā paredzētie nosacījumi, kuros tāpat kā Direktīvas 89/48 1. panta e) punktā jēdziens “profesionālā pieredze” ir definēts kā “attiecīgā kvalificētā darba faktiskā un likumīga veikšana kādā dalībvalstī”, jo laika posmā, kurā V.S. Vandoru bija ieguvusi attiecīgo profesionālo pieredzi, viņa nebija saņēmusi atļauju strādāšanai grāmatveža profesijā Grieķijā.
- 25 Līdz ar to V.S. Vandoru cēla divas prasības *Symvoulio tis Epikrateias* [Augstākajā administratīvajā tiesā], kas bija vērstas attiecīgi pret pirmo un otro apstrīdēto atzinumu.
- 26 Saistībā ar prasību, kas celta par pirmo apstrīdēto atzinumu, *Symvoulio tis Epikrateias* uzskata, ka šis atzinums ir atceļams, jo tas nav pietiekami pamatots daļā, kurā V.S. Vandoru ir noteikts pienākums veikt kompensējošos pasākumus. *Saeitte* esot

vienīgi vispārīgā un nenoteiktā veidā norādījusi uz “būtiskām atšķirībām viņas izglītībā”, lai gan tai bija specifiski un precīzi jānorāda uz disciplinām, kuras ir iekļautas V.S. Vandoru apgūtajā studiju programmā, un uz disciplinām, uz kurām attiecas atbilstošais Grieķijā izsniegtais diploms, jāidentificē starp šīm disciplinām pastāvošās atšķirības un jāsniedz pilnīgs un konkrēts vērtējums par to, kādēļ šīm attiecīgajām atšķirībām ir būtisks raksturs.

- 27 Attiecībā uz prasību, kas ir celta par otro apstrīdēto atzinumu, iesniedzējtiesa ir konstatējusi, ka šī atzinuma spēkā esamība ir atkarīga no pirmā apstrīdētā atzinuma spēkā esamības un ka līdz ar to pirmā atzinuma atcelšanas gadījumā ir atceļams arī otrais atzinums.
- 28 *Symvoulio tis Epikrateias* tomēr uzskata, ka šajā ziņā ir jāizvērtē arī atcelšanas pamats, saskaņā ar kuru otrā apstrīdētā atzinuma pamatojumā ir pieļautas kļūdas tiesību piemērošanā, jo *Saeitte* tajā ir atzinusi, ka, izskatot jautājumu par to, vai V.S. Vandoru bija jāpiemēro kompensējošie pasākumi, nebija jāņem vērā viņas Grieķijā iegūtā profesionālā pieredze. Iesniedzējtiesa uzskata, ka šī atcelšanas pamata pārbaude ir nepieciešama, lai identificētu jautājumus, kuri kompetentajai valsts iestādei būs jāizvērtē pēc apstrīdēto atzinumu atcelšanas, tādējādi, lai tās pienākumi būtu precīzi noteikti brīdī, kad tai būs jānodrošina atbilstība atceļošajam spriedumam un līdz ar to jāpiešķir V.S. Vandoru — ņemot vērā arī procesuālās ekonomijas principu — pilnīga un efektīva aizsardzība tiesā.
- 29 Šādos apstākļos *Symvoulio tis Epikrateias* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

“Vai saskaņā ar Direktīvas 89/48 [...] 4. panta 1. punkta b) apakšpunktu “profesionālā pieredze”, kas kompetentajai valsts iestādei ir jāņem vērā, izvērtējot, vai zināšanas, ko

attiecīgā persona ir ieguvusi savas profesionālās pieredzes gaitā, ir tādas, kas pilnībā vai daļēji kompensē būtisko atšķirību starp izglītību, ko tā ir saņēmusi izcelsmes dalībvalstī, un izglītību, ko diploma iegūšanai pieprasa uzņemošā dalībvalsts, iekļauj arī tādu pieredzi, kuru veido šādu elementu kopums:

- a) attiecīgā persona šo pieredzi ir ieguvusi pēc tā diploma saņemšanas, kas dod tai pieeju darbam noteiktā reglamentētā profesijā izcelsmes dalībvalstī;

- b) šī pieredze tika iegūta, veicot tādu profesionālo darbību uzņemošajā dalībvalstī, kas, lai gan nav attiecināma uz to reglamentēto profesiju, kuru vēlas veikt persona, kura, pamatojoties uz Direktīvu 89/48 [...], iesniedza pieteikumu uzņemošajai dalībvalstij (turklāt šo profesionālo darbību uzņemošajā dalībvalstī nevar likumīgi veikt, kamēr nav apstiprināts attiecīgais pieteikums), tomēr saskaņā ar valsts iestādes, kura ir kompetenta lemt par pieteikumu, vērtējumu ir saistīta ar iepriekš minēto reglamentēto profesiju, un

- c) šī pieredze saskaņā ar iepriekš minētās valsts iestādes veikto izvērtējumu ir tāda, kas vismaz daļēji kompensē būtiskās atšķirības starp izglītību, ko attiecīgā persona ir saņēmusi izcelsmes dalībvalstī, un izglītību, ko pieprasa uzņemošā dalībvalsts?"

Lieta C-425/09 (Giankoulis)

- 30 V. A. Gankulim ir *Kavala Technologiko Ekpaideftiko Idryma* [Kavalas Tehnoloģiskā institūta] (Grieķija) Tehnisko zinātņu departamenta Mehānikas nodaļas izsniegts diploms, kā arī maģistra grāds zinātnē (“Master of Science”), kas ražošanas sistēmu inženierijas jomā iegūts Kranfildas [*Cranfield*] Tehnoloģiskajā institūtā (Apvienotā Karaliste).
- 31 1996. gada 17. aprīlī V.A. Gankulis tika pieņemts darbā sabiedrībā *Elliniki Viomichania Alouminiou AE* (turpmāk tekstā — “*Elliniki Viomichania Alouminiou*”). Līdz 1997. gada 31. decembrim viņš strādāja šīs sabiedrības kausēšanas nodaļā par inženiera, kas ir atbildīgs par uzturēšanu, palīgu un līdz 2000. gada 31. decembrim — par galveno inženieri, kas ir atbildīgs par kausētavu mehānisko uzturēšanu.
- 32 Kopš 2000. gada 12. jūlija V.A. Gankulis ir *Institution of mechanical engineers* (Apvienotās Karalistes Inženieru mehāniķu institūts) biedrs. Saskaņā ar šīs institūcijas 2000. gada 8. novembrī izsniegto sertifikātu viņam ir tiesības izmantot titulu “Chartered Engineer” [sertificēts inženieris]. Viņš tika reģistrēts “Chartered Engineers” reģistrā, pamatojoties uz viņa akadēmisko kvalifikāciju, kā arī viņa Grieķijā iegūto profesionālo pieredzi.
- 33 Kopš 2002. gada 1. janvāra V.A. Gankulis strādā *Elliniki Viomichania Alouminiou* kausētavas un liešanas nodaļā par inženieri palīgu, kas ir atbildīgs par uzturēšanu.

- 34 2001. gada 9. martā V. A. Gankulis iesniedza pieteikumu *Saeitte*, lūdzot atzīt viņa tiesības strādāt inženiera mehāniķa profesijā Grieķijā. Pierādījumiem par iepriekš minētās akadēmiskās izglītības iegūšanu viņš papildus iesniedza arī izziņu par *Elliniki Viomichania Alouminiou* iegūto profesionālo pieredzi.
- 35 Pēc vairākām sanāksmēm, kuru ietvaros tika pieņemti vienīgi lēmumi par iesniegtā pieteikuma izskatīšanas apturēšanu, *Saeitte* 2002. gada 8. aprīļa Atzinumā Nr. 42 (turpmāk tekstā — “trešais apstrīdētais atzinums”) atzina, ka izglītība, kuru V. A. Gankulis bija ieguvis *Kavala Technologiko Ekpaideftiko Idryma*, būtiski atšķiras no Grieķijas augstākās izglītības iestāžu politehnisko nodaļu nodrošinātās izglītības un ka viņa profesionālā pieredze, kas ir iegūta tikai un vienīgi Grieķijā, nav saistīta ar inženiera mehāniķa profesiju. *Saeitte* arī atzina, ka, lai kompensētu šīs būtiskās izglītības atšķirības, V. A. Gankulim ir jāpiemēro kompensējošie pasākumi un ir jāizveido komisija trīs locekļu sastāvā, lai precizētu šo pasākumu saturu.
- 36 Šādi izveidotā komisija savā 2002. gada 12. novembra ziņojumā ieteica noteikt V. A. Gankulim pienākumu nokārtot pārbaudījumu vai pabeigt trīs gadu adaptācijas laikposmu četrās disciplinās, tādējādi nodrošinot inženiera mehāniķa profesijas pamatā esošo pamatzināšanu apgūšanu, un septiņās citās disciplinās, tādējādi nodrošinot apmācību tajās zināšanu jomās, kas tiek pieprasītas inženiera elektriķa profesijā.
- 37 Pēc vēl diviem lēmumiem par izskatīšanas apturēšanu *Saeitte* 2004. gada 21. septembrī pieņēma Atzinumu Nr. 87 (turpmāk tekstā — “ceturtais apstrīdētais atzinums”) un nolēma apstiprināt iepriekš minētās komisijas sagatavoto ziņojumu tikai tajā daļā, kas attiecas uz kompensējošajiem pasākumiem saistībā ar inženiera mehāniķa profesiju. Līdz ar to *Saeitte* šo kompensējošo pasākumu ietvaros noteica V. A. Gankulim pienākumu nokārtot pārbaudījumu vai nostrādāt trīs gadus pārstāvja uzraudzībā šādās

mašīnbūves nozarēs: “termotehnikas — termodinamikas — termisko iekārtu — saldētavu — gaisa dzesēšanas iekārtu — autokrāvēju iekārtu — hidrosistēmu iekārtu un sūkņu staciju nozarē”.

- 38 Līdz ar to V. A. Gankulis cēla prasību *Symvoulio tis Epikrateias*, lūdzot atcelt trešo un ceturto apstrīdēto atzinumu.
- 39 Saistībā ar trešo apstrīdēto atzinumu *Symvoulio tis Epikrateias* ir uzskatījusi, ka šis atzinums ir atceļams, jo tas nav pietiekami pamatots daļā, kurā V. A. Gankulim ir noteikts pienākums veikt kompensējošos pasākumus. *Saeitte* esot vienīgi vispārīgā un nenoteiktā veidā norādījusi uz būtiskām atšķirībām V. A. Gankuļa izglītībā, lai gan tai bija specifiski un precīzi jānorāda uz disciplinām, kuras ir iekļautas V. A. Gankuļa apgūtajā studiju programmā, un uz disciplinām, kas ir jāapgūst, lai Grieķijā iegūtu diplomu, kas saskaņā ar likumu ļauj veikt reglamentēto inženiera mehāniķa profesionālo darbību, jāidentificē starp šīm disciplinām pastāvošās atšķirības un jāsniedz pilnīgs un konkrēts vērtējums par to, kādēļ šīm attiecīgajām atšķirībām ir būtisks raksturs.
- 40 Attiecībā uz ceturto apstrīdēto atzinumu iesniedzējtiesa ir konstatējusi, ka šī atzinuma spēkā esamība ir atkarīga no trešā apstrīdētā atzinuma spēkā esamības un ka līdz ar to trešā atzinuma atcelšanas gadījumā ir atceļams arī ceturtais atzinums.
- 41 *Symvoulio tis Epikrateias* tomēr uzskata, ka šajā ziņā ir jāizvērtē arī atcelšanas pamats, saskaņā ar kuru ceturtais apstrīdētā atzinuma pamatojumā ir pieļautas kļūdas tiesību piemērošanā, jo, pieņemot no trīs locekļiem sastāvošās komisijas sagatavoto ziņojumu, *Saeitte* kompensējošo pasākumu noteikšanas ietvaros bija uzskatījusi, ka

nav jāņem vērā prasītāja Grieķijā iegūtā profesionālā pieredze. Iesniedzējtiesa uzskata, ka šī atcelšanas pamata pārbaude ir nepieciešama, lai identificētu jautājumus, kuri kompetentajai valsts iestādei būs jāizvērtē pēc apstrīdēto atzinumu atcelšanas, tādējādi, lai tās pienākumi būtu precīzi noteikti brīdī, kad tai būs jānodrošina atbilstība atceļošajam spriedumam un līdz ar to jāpiešķir V. A. Gankulim — ņemot vērā arī procesuālās ekonomijas principu — pilnīga un efektīva aizsardzība tiesā.

- ⁴² Izskatot šo pamatu, iesniedzējtiesai ir radušās šaubas, vai pēc “Chartered Engineer” titula saņemšanas V. A. Gankuļa iegūtā profesionālā pieredze ir uzskatāma par “profesionālo pieredzi”, kas ir jāņem vērā, piemērojot Direktīvas 89/48 4. panta 1. punkta b) apakšpunktu.
- ⁴³ Šādos apstākļos *Symvoulio tis Epikrateias* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

“Vai Direktīvas 89/48 [...] 4. panta 1. punkta b) apakšpunktā ietvertais jēdziens “profesionālā pieredze” atbilst šīs direktīvas 1. panta e) punktā ietvertajai jēdziena “profesionālā pieredze” definīcijai un var nozīmēt pieredzi, kuru veido šādu elementu kopums:

- a) attiecīgā persona šo pieredzi ir ieguvusi pēc tā diploma saņemšanas, kas dod tai pieeju darbam noteiktā reglamentētā profesijā izcelsmes dalībvalstī;

- b) šī pieredze tika iegūta, veicot to pašu profesionālo darbību, saistībā ar kuru ir iesniegts pieteikums atbilstoši Direktīvai 89/48 [...] (skat. terminus “the profession concerned”, “la profession concernée” un “der betreffende Beruf”, kas tiek attiecīgi lietoti šīs direktīvas angļu, franču un vācu valodas versijā), un
- c) minētā profesionālā darbība tika veikta likumīgi, t.i., ievērojot tās dalībvalsts tiesību aktu noteikumus un nosacījumus, kurā tā tika veikta, tādējādi izslēdzot iespēju, ka tiek ņemta vērā pieredze, kas attiecīgajā profesijā iegūta uzņēmējā dalībvalstī pirms pieteikuma apmierināšanas, jo uzņēmējā dalībvalstī attiecīgā profesija nevar tikt likumīgi veikta pirms pieteikuma apmierināšanas (protams, ņemot vērā direktīvas 5. panta noteikumus, saskaņā ar kuriem, ievērojot atsevišķus nosacījumus, — lai iegūtu profesionālo pieredzi, kas nav gūta izcelsmes dalībvalstī, — uzņēmējā dalībvalstī ir atļauts strādāt profesijā kvalificēta profesijas pārstāvja uzraudzībā)?”

Lieta C-426/09 (Askoxilakis)

⁴⁴ J. G. Askoxilakis ir Krētas Universitātes Fizikas fakultātes (Grieķija) izsniegts diploms fizikas zinātnē, kā arī Minhenes universitātes Elektronikas un informātikas inženierzinātnes fakultātes (Vācija) izsniegts maģistra diploms komunikāciju inženierzinātnes specialitātē. Atbilstoši šim pēdējam minētajam diplomam viņam ir atļauts veikt Vācijā reglamentēto darbību komunikāciju inženierijas jomā.

⁴⁵ 2003. gada 21. oktobrī J.G. Askoxilakis iesniedza pieteikumu *Saeitte*, lūdzot atzīt viņa tiesības strādāt komunikāciju inženiera profesijā Grieķijā. Pierādījumiem, kas

apliecina viņa akadēmisko izglītību, viņš papildus iesniedza Pētniecības un tehnoloģijas institūta (*Idryma Technologias kai Erevnas*, turpmāk tekstā — “*ITE*”) Informātikas centra izsniegtu izziņu, kas apliecina, ka laika posmā no 2002. gada 1. augusta līdz 2003. gada 28. februārim viņš šī institūta pētniecības programmu ietvaros strādāja kā īpašais tehnikas zinātniskais speciālists, it īpaši šī institūta “Telekomunikāciju un tīklu laboratorijā”. Pēc *Saeitte* lūguma J. G. Askoksilakis iesniedza vēl vienu *ITE* izsniegtu izziņu, kurā bija sīkāk precizēti viņa šajā institūtā veiktā darba uzdevumi.

⁴⁶ 2004. gada 21. septembra Atzinumā Nr. 87 (turpmāk tekstā — “piektais apstrīdētais atzinums”) *Saeitte* atzina, ka, lai novērstu būtiskās atšķirības, kas pastāv starp viņa iegūto izglītību un tām studiju disciplinām, ko attiecībā uz informātikas, telekomunikāciju un tīklu inženiera profesijām Grieķijā piedāvā tās politehniskās universitātes, J. G. Askoksilakim ir jāpiemēro kompensējošie pasākumi. Līdz ar to *Saeitte* nolēma izveidot komisiju trīs locekļu sastāvā, lai precizētu šo kompensējošo pasākumu saturu.

⁴⁷ Šādi izveidotā komisija savā 2005. gada 10. februāra ziņojumā ierosināja profesionālās kvalifikācijas pārbaudes nokārtošanu vai trīs gadu adaptācijas laikposma pabeigšanu šādās disciplinās: “A. Digitālo, elektrisko un analogo ķēžu projektēšana. Tīklu analīze; B. Datoru sektors. Mikroatoru sistēmas. Programmēšanas valodu projektēšana un izpilde. Algoritmi un kombinatorika. Struktūras un datu bāzes. Programmatūru tehnoloģija; C. Telekomunikācijas un tīkli. Signālu konfigurācija, pārraide, novērtēšana un izplatīšana. Bezvadu sakari. Internets un tā lietojumi”.

⁴⁸ Ar 2005. gada 8. marta Atzinumu Nr. 96 (turpmāk tekstā — “sestais apstrīdētais atzinums”) *Saeitte* nolēma ņemt vērā šo ziņojumu un, neraugoties uz viņa *ITE* ietvaros iegūto profesionālo pieredzi, piemēroja J. G. Askoksilakim iepriekš minētos kompensējošos pasākumus.

- 49 Līdz ar to J. G. Askoksilakis cēla prasību par piekto un sesto apstrīdēto atzinumu.
- 50 Pirmkārt, saistībā ar piekto apstrīdēto atzinumu *Symvoulio tis Epikrateias* ir uzskatījusi, ka šis atzinums ir atceļams, jo tas nav pietiekami pamatots daļā, kurā J. G. Askoksilakim ir noteikts pienākums veikt kompensējošos pasākumus. *Saeitte* esot vienīgi vispārīgā un nenoteiktā veidā norādījusi uz “būtiskām atšķirībām”, lai gan tai bija specifiski un precīzi jānorāda uz disciplinām, kuras ir iekļautas J. G. Askoksilaka apgūtajā studiju programmā, un uz disciplinām, kas ir jāapgūst, lai Grieķijā iegūtu diplomu, kas ļauj veikt telekomunikāciju inženiera profesionālo darbību, jāidentificē starp šīm disciplinām pastāvošās atšķirības un jāsniedz pilnīgs un konkrēts vērtējums par to, kādēļ šīm attiecīgajām atšķirībām ir būtisks raksturs.
- 51 Otrkārt, saistībā ar sesto apstrīdēto atzinumu *Symvoulio tis Epikrateias* ir konstatējusi, ka šī atzinuma spēkā esamība ir atkarīga no piektā apstrīdētā atzinuma spēkā esamības un ka līdz ar to piektā atzinuma atcelšanas gadījumā ir atceļams arī sestais atzinums.
- 52 *Symvoulio tis Epikrateias* tomēr uzskata, ka šajā ziņā ir jāizvērtē arī atcelšanas pamats, saskaņā ar kuru sestā apstrīdētā atzinuma pamatojumā ir pieļautas kļūdas tiesību piemērošanā, jo *Saeitte* tajā nav ņēmusi vērā J. G. Askoksilaka norādīto profesionālo pieredzi. Iesniedzējtiesa uzskata, ka šī atcelšanas pamata pārbaude ir nepieciešama, lai identificētu jautājumus, kuri kompetentajai valsts iestādei būs jāizvērtē pēc apstrīdēto atzinumu atcelšanas, tādējādi, lai tās pienākumi būtu precīzi noteikti brīdī, kad tai būs jānodrošina atbilstība atceļošajam spriedumam un līdz ar to jāpiešķir J. G. Askoksilakim — ņemot vērā arī procesuālās ekonomijas principu — pilnīga un efektīva aizsardzība tiesā.

- 53 Izskatot šo prasības pamatu, iesniedzējtiesai ir radušās šaubas par to, vai J. G. Askoksilaka *ITE* ietvaros iegūtā profesionālā pieredze ir uzskatāma par “profesionālo pieredzi”, kas ir jāņem vērā, piemērojot Direktīvas 89/48 4. panta 1. punkta b) apakšpunktu.
- 54 Šādos apstākļos *Symvoulio tis Epikrateias* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

“Vai Direktīvas 89/48 [...] 4. panta 1. punkta b) apakšpunktā ietvertais jēdziens “profesionālā pieredze” atbilst šīs direktīvas 1. panta e) punktā ietvertajai jēdziena “profesionālā pieredze” definīcijai un var nozīmēt pieredzi, kuru veido šādu elementu kopums:

- a) attiecīgā persona šo pieredzi ir ieguvusi pēc tā diploma saņemšanas, kas dod tai pieteikuma darbam noteiktā reglamentētā profesijā izcelsmes dalībvalstī;
- b) šī pieredze tika iegūta, veicot to pašu profesionālo darbību, saistībā ar kuru ir iesniegts pieteikums atbilstoši Direktīvai 89/48 [...] (skat. terminus “the profession concerned”, “la profession concernée” un “der betreffende Beruf”, kas tiek attiecīgi lietoti šīs direktīvas angļu, franču un vācu valodas versijā), un
- c) minētā profesionālā darbība tika veikta likumīgi, t.i., ievērojot tās dalībvalsts tiesību aktu noteikumus un nosacījumus, kurā tā tika veikta, tādējādi izslēdzot iespēju, ka tiek ņemta vērā pieredze, kas attiecīgajā profesijā iegūta uzņēmējā dalībvalstī pirms pieteikuma apmierināšanas, jo uzņēmējā dalībvalstī attiecīgā

profesija nevar tikt likumīgi veikta pirms pieteikuma apmierināšanas (protams, ņemot vērā direktīvas 5. panta noteikumus, saskaņā ar kuriem, ievērojot atsevišķus nosacījumus, — lai iegūtu profesionālo pieredzi, kas nav gūta izcelsmes dalībvalstī, — uzņemošajā dalībvalstī ir atļauts strādāt profesijā kvalificēta profesijas pārstāvja uzraudzībā)?”

- 55 Ar Tiesas priekšsēdētāja 2009. gada 3. februāra rīkojumu lietas C-422/09, C-425/09 un C-426/09 rakstveida, mutvārdu procesā un galīgā sprieduma taisīšanai tika apvienotas.

Par prejudiciālajiem jautājumiem

- 56 No Tiesai iesniegtajiem lietas materiāliem izriet, ka visi trīs prasītāji pamata lietā vēlas veikt reglamentētu profesiju Grieķijā, pamatojoties uz viņu tiesībām strādāt attiecīgajā reglamentētajā profesijā citā dalībvalstī. Visu trīs prasītāju gadījumā *Saeitte* konstatēja būtiskas atšķirības starp prasītāju pamata lietā iegūto izglītību un izglītību, kas parasti ir jāiegūst, lai varētu strādāt attiecīgajās profesijās Grieķijā, un līdz ar to tā atzina par vajadzīgu piemērot kompensējošos pasākumus, kā paredzēts Direktīvas 89/48 4. pantā.
- 57 Nosakot šo kompensējošo pasākumu apjomu, *Saeitte* secināja, ka prasītāju pamata lietā iegūtā praktiskā pieredze nevar tikt ņemta vērā, nemaz nepārbaudot, vai šī pieredze var pilnībā vai daļēji izlīdzināt šīs būtiskās starp attiecīgo iegūto izglītību pastāvošas atšķirības.

- 58 Ar saviem prejudiciālajiem jautājumiem, kas ir jāizskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, kādā apmērā par citās dalībvalstīs iegūto profesionālo kvalifikāciju atzīšanu atbildīgajai valsts iestādei, piemērojot iespējamās kompensējošos pasākumus, kas noteikti, lai novērstu būtiskās atšķirības starp pieteikuma iesniedzēja iegūto izglītību un uzņemošajā dalībvalstī prasīto izglītību, ir jāņem vērā praktiskā darba pieredze, kas pilnībā vai daļēji var izlīdzināt šīs atšķirības.
- 59 Šajā ziņā vispirms ir jākonstatē, ka prasītāju pamata lietā to darba attiecību ietvaros iegūto praktiskā darba pieredzi atbilstoši Tiesai iesniegtajai informācijai nevar uzskatīt par “profesionālo pieredzi” Direktīvas 89/48 1. panta e) punkta izpratnē.
- 60 Kā redzams no šajā tiesību normā, lasot to kopā ar šīs direktīvas 1. panta a), c) un d) punktu, sniegtās definīcijas, šis termins attiecas uz tādas reglamentētas profesionālās darbības veikšanu, kuras sākšanas vai veikšanas nosacījums saskaņā ar normatīvo un administratīvo aktu noteikumiem ir “diploma” 1. panta a) punkta izpratnē esamība.
- 61 Tomēr pieredze, ko prasītāji pamata lietā bija ieguvuši pirms tā diploma iegūšanas, kas dod tiem tiesības strādāt attiecīgajā profesijā kādā dalībvalstī, neietver šādas reglamentētas profesionālās darbības veikšanu. Tā tas tostarp ir pieredzes, ko V. S. Vandoru pirms kļūšanas par ACCA biedri ieguvusi *Elf Oil* un *Pricewaterhouse Coopers* gadījumā, kā arī pieredzes, ko V. A. Gankulis pirms kļūšanas par Apvienotās Karalistes Inženieru mehāniķu institūta biedru ieguvis *Elliniki Viomichania Alouminiou* gadījumā.

- 62 Turklāt par reglamentētas profesionālās darbības veikšanu principā nevar uzskatīt arī citā dalībvalstī, kurā vēl nav saņemta atļauja strādāt attiecīgajā profesijā, veiktu darbu, pat ja tas ir veikts pēc diploma, kas dod tiesības strādāt šajā profesijā kādā no dalībvalstīm, saņemšanas.
- 63 Līdz ar to pieredze, ko V.S. Vandoru pēc kļūšanas par ACCA biedri, strādājot Grieķijā, ieguvusi *Pricewaterhouse Coopers*, nevar tikt atzīta par “profesionālu pieredzi” Direktīvas 89/48 1. panta e) punkta izpratnē. Tas pats attiecas arī uz pieredzi, ko V.A. Gankulis pēc kļūšanas par Apvienotās Karalistes Inženieru mehāniķu institūta biedru ieguvis *Elliniki Viomichania Alouminiou*, un pieredzi, ko J.G. Askoksilakis ieguvis *ITE* ietvaros.
- 64 Tādējādi no Direktīvas 89/48 4. panta 1. punkta b) apakšpunkta otrās daļas neizriet nekāds pienākums ņemt vērā tādu praktiskā darba pieredzi kā prasītāju pamata lietā iegūtā, kas nav uzskatāma par “profesionālo pieredzi” Direktīvas 89/48 1. panta e) punkta izpratnē.
- 65 Tomēr ir jānorāda, ka saskaņā ar Savienības tiesībām veiktajiem pasākumiem ir jāatbilst vispārējiem Savienības tiesību principiem, un it īpaši samērīguma principam. Šajā ziņā no Tiesas judikatūras izriet, ka Direktīvas 89/48 4. panta, ar kuru skaidri atļauti kompensējoši pasākumi, piemērošanas joma ir jāattiecinā tikai uz gadījumiem, kad šie pasākumi ir samērīgi ar sasniedzamo mērķi (skat. 2006. gada 19. janvāra spriedumu lietā C-330/03 *Colegio*, Krājums, I-801. lpp., 24. punkts, un 2008. gada 17. aprīļa spriedumu lietā C-197/06 *Van Leuken*, Krājums, I-2627. lpp., 39. punkts).

- 66 Kā Tiesa jau ir precizējusi, EKL 39. un 43. pantā garantēto pamatbrīvību faktiska īstenošana var tikt nepamatoti ierobežota, ja kompetentās valsts iestādes, kas ir atbildīgas par citā dalībvalstī iegūto izglītību apliecinošo dokumentu atzīšanu, neņem vērā tās atbilstošās zināšanas un kvalifikācijas, ko jau ir ieguvis pieteikuma iesniedzējs, kurš vēlas valsts teritorijā strādāt profesijā, piekļuve kurai saskaņā ar valsts tiesisko regulējumu ir atkarīga no diploma vai noteiktas profesionālās kvalifikācijas esamības (šajā ziņā skat. 1991. gada 7. maija spriedumu lietā C-340/89 *Vlassopoulou*, *Recueil*, I-2357. lpp., 15. punkts, un 1999. gada 8. jūlija spriedumu lietā C-234/97 *Fernández de Bobadilla*, *Recueil*, I-4773. lpp., 33. punkts).
- 67 Pirms kompensējošo pasākumu piemērošanas, lai izlīdzinātu starp izcelsmes valstī iegūto izglītību un uzņemošajā valstī, kurā iesniegts pieteikums, iegūstamo izglītību pastāvošās atšķirības, kompetentajām valsts iestādēm tādējādi ir jāizvērtē, vai var tikt ņemtas vērā pieteikuma iesniedzēja zināšanas, tostarp tās zināšanas, ko pieteikuma iesniedzējs praktiskas pieredzes ietvaros ieguvis uzņemošajā dalībvalstī, lai pierādītu, ka ir iegūtas šīs pēdējās minētās dalībvalsts pieprasītās zināšanas (šajā ziņā skat. iepriekš minētos spriedumus lietā *Vlassopoulou*, 20. punkts; lietā *Fernández de Bobadilla*, 33. punkts; 2003. gada 13. novembra spriedumu lietā C-313/01 *Morgenbesser*, *Recueil*, I-13467. lpp., 62. punkts, un 2009. gada 10. decembra spriedumu lietā C-345/08 *Pešla*, Krājums, I-11677. lpp., 41. punkts).
- 68 Nenoliedzami, tai pieredzei, kas iegūta, izcelsmes dalībvalstī strādājot attiecīgajā regulmentētajā profesijā, visbiežāk ir visatbilstošākā nozīme šajā vērtējumā, kas pilnībā pamato Direktīvas 89/48 4. panta 1. punkta b) apakšpunkta otrajā daļā paredzēto uzņemošās dalībvalsts kompetentās iestādes pienākumu ņemt vērā šo pieredzi.
- 69 Tomēr tiktāl, ciktāl visa praktiskā darba pieredze, kas iegūta, veicot līdzīgas darbības, var paaugstināt pieteikuma iesniedzēja zināšanas, kompetentajai iestādei ir jāņem vērā visa praktiskā darba pieredze, kas var būt lietderīga tās profesijas veikšanai,

pieeja kurai tiek lūgta. Konkrētā šai pieredzei piešķiramā nozīme kompetentajai iestādei ir jānosaka, ņemot vērā konkrētos veiktos pienākumus, šo pienākumu izpildē iegūtās un lietotās zināšanas, kā arī attiecīgajai personai uzticēto atbildību un tai piešķirto neatkarības pakāpi.

70 Šajā ziņā ir jāpiebilst, ka visbiežāk ar reglamentētu profesiju saistītas darbības veikšana uzņēmumā dalībvalstī kvalificēta pārstāvja uzraudzībā un atbildībā, lai gan tā pati par sevi nav uzskatāma par attiecīgās reglamentētās profesijas veikšanu šajā dalībvalstī, sniedz attiecīgajai personai atbilstošas zināšanas, kurām ir zināma vērtība. Kaut arī, kā norādījusi arī Eiropas Komisija, likumīgi iegūtai pieredzei un pieredzei, kas ir iegūta nelikumīgā veidā, nevar piešķirt vienlīdzīgu nozīmi, tomēr pretēji Grieķijas valdības tiesas sēdē paustajām bažām šādos apstākļos veikto profesionālo darbību nevajadzētu atzīt par nelikumīgu, jo attiecīgā persona šajā gadījumā pati nepraktizē reglamentētu profesiju.

71 Jāpiebilst, ka pienākums ņemt vērā visu atbilstošo pieteikuma iesniedzēja pieredzi nebeidz pastāvēt diplomu savstarpējo atzišanu reglamentējošo direktīvu pieņemšanas dēļ (šajā ziņā skat. 2000. gada 14. septembra spriedumu lietā *C-238/98 Hocsmán, Recueil*, I-6623. lpp., 23. un 31. punkts; 2002. gada 16. maija spriedumu lietā *C-232/99 Komisija/Spānija, Recueil*, I-4235. lpp., 22. punkts, kā arī iepriekš minēto spriedumu lietā *Morgenbesser*, 58. punkts).

72 Ņemot vērā visus šos apsvērumus, uz uzdotajiem jautājumiem ir jāatbild, ka par citā dalībvalstī iegūto profesionālo kvalifikāciju atzišanu atbildīgajai valsts iestādei, nosakot iespējamās kompensējošās pasākumus, lai novērstu būtiskās atšķirības starp pieteikuma iesniedzēja iegūto izglītību un uzņēmumā dalībvalstī prasīto izglītību,

saskaņā ar EKL 39. un 43. pantu ir jāņem vērā visa praktiskā darba pieredze, kas pilnībā vai daļēji var izlīdzināt šīs atšķirības.

Par tiesāšanās izdevumiem

⁷³ Attiecībā uz lietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēti lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (astotā palāta) nospriež:

Par citā dalībvalstī iegūto profesionālo kvalifikāciju atzīšanu atbildīgajai valsts iestādei, nosakot iespējamus kompensējošos pasākumus, lai novērstu būtiskās atšķirības starp pieteikuma iesniedzēja iegūto izglītību un uzņemošajā dalībvalstī prasīto izglītību, saskaņā ar EKL 39. un 43. pantu ir jāņem vērā visa praktiskā darba pieredze, kas pilnībā vai daļēji var izlīdzināt šīs atšķirības.

[Paraksti]